

Ärende: Begäran om utlåtande om studentexamensprov i det andra inhemska språket och i främmande språk samt den gemensamma europeiska referensramens färdighetsnivåer

Syftet med studentexamen är enligt 1 § i lagen om studentexamen (502/2019) att få reda på om den som avlagt examen har tillägnat sig de kunskaper och färdigheter som anges i läroplanen för gymnasieutbildningen och uppnått tillräcklig mognad enligt målen för gymnasieutbildningen. Avläggande av studentexamen ger allmän behörighet för fortsatta studier vid högskolor.

Proven som ingår i studentexamen ordnas samtidigt två gånger per år vid läroanstalter som ger gymnasieutbildning (lagen om studentexamen 502/2019, 4 §). Studentexamensnämnden bestämmer i vilka främmande språk det ordnas prov med två olika svårighetsgrader med stöd av 3 § 4 mom. i lagen om studentexamen. Studentexamensnämnden har utfärdat allmänna föreskrifter och anvisningar för avläggande och anordnande av examen som har publicerats på nämndens webbplats på finska och svenska. I de allmänna föreskrifterna och anvisningarna konstateras att det i det andra inhemska språket ordnas prov med två olika svårighetsgrader och i främmande språk ordnas prov i engelska, spanska, italienska, franska, tyska, ryska, enaresamiska, skoltsamiska, nordsamiska, latin och portugisiska. Prov som bygger på lång lärokurs ordnas i engelska, spanska, franska, tyska och ryska. I alla ovannämnda språk ordnas prov som bygger på kort lärokurs. I latin anordnas prov på två nivåer enligt kort lärokurs. Provet för den korta och den utvidgade korta lärokursen ordnas sista gången våren 2025, varefter endast ett prov ordnas som bygger på den korta lärokursen.

Studentexamensnämnden utarbetar proven i det andra inhemska språket och främmande språk (nedan språkproven) så att de motsvarar de kunskapsnivåer som Utbildningsstyrelsen fastställt för olika lärokurser i grunderna för gymnasiet läroplan (GLP). Proven utarbetas på grundval av begreppet kommunikativ kompetens i den gemensamma europeiska referensramen för språk. Det inkluderar kunskap om språket och mångsidig färdighet att använda det.

De som avlagt studentexamen och högskolorna har önskat information om hur vitsorden i studentexamen motsvarar den gemensamma europeiska referensramens färdighetsnivåer. Studentexamensnämnden har berett en beskrivning av sambandet mellan vitsorden i studentexamen och färdighetsnivåerna i den gemensamma europeiska referensramen. Nämnden har som mål att göra examensvitsorden mer användbara när en student söker sig till högskolestudier eller arbetslivet.

Studentexamensnämndens syn på vitsorden i proven i det andra inhemska språket och i främmande språk från och med examen våren 2012 är följande:

När en studerande har avlagt provet i **A-lärokursen i engelska**

(kunskapsnivå B2.1) med vitsordet magna cum laude approbatur eller ett bättre vitsord motsvarar språkfärdigheterna sannolikt minst nivå B2.

När en studerande har avlagt provet i **A-lärokursen i det andra inhemska språket (svenska/finska)** (mål B2.1 förutom förmåga att producera texter B1.2) med vitsordet magna cum laude approbatur eller ett bättre vitsord motsvarar språkfärdigheterna sannolikt minst en stark B1-nivå.

När en studerande har avlagt provet i **A-lärokursen i ett annat främmande språk (spanska, franska, tyska, ryska)** (mål B1.2), med vitsordet magna cum laude approbatur eller ett bättre vitsord motsvarar språkfärdigheterna sannolikt minst en stark B1-nivå.

När en studerande har avlagt provet i **B1-lärokursen i det andra inhemska språket (svenska/finska)** (mål B1.1) med vitsordet magna cum laude approbatur eller ett bättre vitsord motsvarar språkfärdigheterna sannolikt minst en låg B1-nivå.

När en studerande har avlagt provet i **B2/B3-lärokursen i engelska** (mål B1.1, förutom förmåga att producera texter A2.2) med vitsordet magna cum laude approbatur eller ett bättre vitsord motsvarar språkfärdigheterna sannolikt minst en stark A2-nivå.

När en studerande har avlagt provet i **B2/B3-lärokursen i ett annat främmande språk** (A2.1) med vitsordet magna cum laude approbatur eller ett bättre vitsord motsvarar språkfärdigheterna sannolikt minst en låg A2-nivå.

Den europeiska referensramens färdighetsnivå	Engelska, A-lärokurs (mål B2.1)	Det andra inhemska språket, A-lärokurs (mål B2.1, förmåga att producera texter B1.2)	Främmande språk: spanska, franska, tyska, ryska, A-lärokurs (mål B1.2)	Det andra inhemska språket (svenska / finska) medellång lärokurs (kunskapsnivå B1.1)	Främmande språk, engelska, kort lärokurs (kunskapsnivå B1.1)	Främmande språk, kort lärokurs: spanska, italienska, portugisiska, franska, tyska, ryska (kunskapsnivå A2.2–A2.1)
B2	magna cum laude approbatur					
B1		magna cum laude approbatur	magna cum laude approbatur	magna cum laude approbatur		
A2					magna cum laude approbatur	magna cum laude approbatur
A1						

Vitsord i proven	Poängtalen som motsvarar vitsorden är
laudatur	7
eximia cum laude approbatur	6
magna cum laude approbatur	5
cum laude approbatur	4
lubenter approbatur	3
approbatur	2
improbatur	0

Förklarande rapport

I proven i det andra inhemska språket och i främmande språk bedöms hur målen i gymnasiets läroplan har uppnåtts samt examinandens mognad och färdigheter för fortsatta studier. Grunderna för gymnasiets läroplan ställer upp färdighetsnivåerna för lärokurser av olika omfattning. Nivåskalan i bilagan till grunderna för läroplanen är en finländsk tillämpning av de färdighetsnivåer som anges i den europeiska referensramen. Studentexamensnämnden har utfärdat föreskrifter om proven i det andra inhemska språket och i främmande språk. I kapitel 2 i föreskrifterna beskrivs målen för färdighetsnivåerna för varje lärokurs på basis av vilka studentexamensproven utarbetas.

Språkproven mäter både reception (hör- och läsförståelse) och kommunikativ produktion (strukturer och ordförråd samt skriftlig framställning). Muntlig framställning och muntlig interaktion kan tills vidare endast mätas i språkproven i studentexamen genom att simulera verkliga interaktionssituationer. Proven i kort portugisiska, latin, enaresamiska, skoltsamiska och nordsamiska mäter inte hörförståelse.

I Taina Juurakko-Paavolas och Sauli Takalas [rapport](#) från 2013 jämfördes resultaten från studentexamens språkprov med beskrivningarna av färdighetsnivån i grunderna för gymnasiets läroplan (GLP 2003). [Jämförbarhetsundersökningen](#) gällde prestationerna i språkproven våren 2012. I analysen inkluderades lång engelska, medellång svenska, medellång finska, kort franska och kort tyska. Datat som utnyttjades i rapporten var allt material som examinanderna haft tillgång till: häftet och inspelningen för hörförståelsen samt häftet för det skriftliga provet. Dessutom analyserades uppgifternas statistiska analyser, bedömningsgrunder och bedömning. Strukturerna för studentexamens digitala prov i det andra inhemska språket och främmande språk har förblivit tillräckligt likadana jämfört med pappersproven så att resultaten i Juurakko-Paavolas och Takalas rapport fortfarande kan anses vara riktgivande. Utifrån rapporten har det skapats en kontinuerlig praxis för dem som utarbetar uppgifterna för att bedöma nivån på uppgifterna som utarbetats. På basis av detta anser nämnden att man tillräckligt tillförlitligt från och med examen våren 2012 kan konstatera att en examinand som i ett prov i det andra inhemska språket eller ett prov i ett främmande språk har uppnått vitsordet magna cum laude approbatur har en färdighetsnivå som motsvarar lärokursens kunskapsnivå på det sätt som beskrivs i tabell 1.

Högskolorna beslutar om antagningsgrunderna och studentexamensproven används vid antagningen av studerande på det sätt som högskolorna beslutar. Studenter som avlagt examen och högskolorna har önskat information om hur vitsorden i studentexamens språkprov motsvarar den gemensamma europeiska referensramens färdighetsnivåer. Informationen om vilken färdighetsnivå vitsordet magna cum laude approbatur motsvarar i proven i de olika lärokurserna i det andra inhemska språket och i främmande språk är avsedd att stödja högskolorna när de beslutar hur studentexamensproven ska utnyttjas i antagningen av studerande.

Kunskapsnivåer som fastställts i gymnasiets läroplaner från och med 2003

Vid utarbetandet av prov i det andra inhemska språket och i främmande språk har man från och med 2005 fokuserat på färdighetsnivåer som motsvarar grunderna för gymnasiets läroplanen 2003 och som grundar sig på den gemensamma europeiska referensramen för språk. Ett av målen för utarbetandet blev att för varje uppgift och deluppgift fastställa en nivå på vilken examinanden förväntas klara av uppgiften väl. Utifrån olika utbildningar och undersökningar kan man konstatera att praxisen sedan våren 2012 har varit så etablerad att man kan konstatera att proven i det andra inhemska språkets och främmande språks lärokurser från och med 2012 motsvarar kunskapsnivån för lärokursen i fråga i läroplanen.

I provet i det andra inhemska språket och proven i främmande språk iakttas principen att cirka 50 procent av provuppgifterna utarbetas för kunskapsnivån (till exempel A-engelska B2.1), medan cirka 25 procent är mer krävande än kunskapsnivån och cirka 25 procent är lättare än kunskapsnivån. Hur uppgifternas motsvarar kunskapsnivån grundar sig på bedömningen av Studentexamensnämndens språkutskott och kan variera i olika språk och lärokurser.

Språk i den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen

I det finländska skolsystemet är A-språket ett språk som inleds i den grundläggande utbildningen. Undervisningen i A1-språket inleds i den grundläggande utbildningens första klass. Senare, ofta i tredje klass, börjar A2-språket. A-språket kan vara det andra inhemska språket eller ett främmande språk. A1-språket är obligatoriskt, A2-språket är valfritt. Ett A-språk är ett så kallat språk med lång lärokurs.

B1-språket är ett obligatoriskt språk som inleds senast i årskurs 6 i den grundläggande utbildningen. Om eleven inte studerar det andra inhemska språket som A-språk är B1-språket finska eller svenska. B1-lärokursen är en så kallad medellång lärokurs.

Den så kallade korta lärokursen är B2-lärokursen som inletts i årskurs 7 eller 8 i den grundläggande utbildningen eller B3-lärokursen som inleds i gymnasiet.

A = Lärokurs som inletts i årskurserna 1–6 i den grundläggande utbildningen

B1, B2 = Lärokurs som inletts i årskurserna 7–9 i den grundläggande utbildningen

B3 = Lärokurs som inletts i gymnasiet

Inom den grundläggande utbildningen studerar man 18 årsveckotimmar i A1-språket (Statsrådets förordning om timfördelning 111/2023). En årsveckotimme är 38 timmar, så studierna omfattar sammanlagt 684 lektioner. Inom gymnasieundervisningen beslutar utbildningsanordnaren om undervisningens timfördelning med stöd av gymnasielagen (714/2018) och gymnasieförordningen (810/2018). I gymnasieutbildning avsedd för unga ges i genomsnitt 14 timmar och 15 minuter undervisning per studiepoäng, dvs. 19 x 45 minuter (gymnasieförordningen 810/2018, 11 §). A-lärokursen i främmande språk och det andra inhemska språket innehåller 6 obligatoriska moduler som ger 12 studiepoäng. Det finns två riksomfattande valfria moduler (4 studiepoäng). De obligatoriska modulerna omfattar därmed 228 lektioner. Studentexamensproven utarbetas utifrån de obligatoriska och de riksomfattande valfria modulerna. Under den grundläggande utbildningen och gymnasiet blir det sammanlagt 912 obligatoriska lektioner i A1-språket.

Från och med hösten 2024 studerar man 7 årsveckotimmar i B1-språket inom den grundläggande utbildningen, dvs. sammanlagt 266 lektioner (förordningen om timfördelning 111/2023). Tidigare var antalet årsveckotimmar 6, dvs. 228 lektioner (förordningen om timfördelning 793/2018). I gymnasiets B1-lärokurs i det andra inhemska språket ingår 5 obligatoriska moduler som ger 10 studiepoäng (gymnasieförordningen 810/2018). Det finns 2 valfria moduler (4 studiepoäng). Studiepoängen för de obligatoriska modulerna uppgår till sammanlagt 190 lektioner. Under den grundläggande utbildningen och gymnasiet kommer de obligatoriska studierna i B1-språket i fortsättningen att uppgå till 418 lektioner.

I den grundläggande utbildningen studerar man 4 årsveckotimmar, alltså totalt 152 lektioner, i B2-språket. I både B2- och B3-lärokursen i gymnasiet ingår 8 valfria moduler (16 studiepoäng), dvs. 152 lektioner per lärokurs (gymnasieförordningen 810/2018). Under den grundläggande utbildningen och gymnasiet ordnas 304 lektioner i B2-språket.

Kunskapsnivåer för språkundervisningen enligt grunderna för gymnasiets läroplan 2003

I grunderna för gymnasiets läroplan fastställs följande nivåer för språkkunskap och språkutveckling från och med 2003 fram till grunderna för gymnasiets läroplan 2019

- Färdighetsnivån för proven i det andra inhemska språket samt i främmande språk, engelska, lång lärokurs har fastställts till B2.1 (hörförståelse och läsförståelse B2.1, skrivande; det andra inhemska B1.2 och engelska B2.1).
- Färdighetsnivån för proven i den långa lärokursen i främmande språk, spanska, franska, tyska, ryska (hörförståelse, läsförståelse och skrivande) har fastställts till B1.1–B1.2
- Färdighetsnivån för proven i det andra inhemska språket, medellång lärokurs, och i främmande språk, engelska, lärokurs B1, har fastställts till B1.1. I grunderna för gymnasiets läroplan 2003 fastställdes färdighetsnivån för provet i det andra inhemska språket, medellång lärokurs till B1.2 för hör- och läsförståelse och B1.1 för skrivande.

- Färdighetsnivån för proven i den korta lärokursen i främmande språk, spanska, italienska, portugisiska, franska, tyska, ryska (hörförståelse, läsförståelse och skrivande) har fastställts till A2.1–A2.2

Studentexamen

I kapitel 1.1 i Studentexamensnämndens allmänna föreskrifter och anvisningar om avläggande av examen konstateras att studentexamen har avlagts när examinanden har blivit godkänd i de prov som krävs för examen samt med godkänt resultat slutfört en examen eller utbildning som berättigar till avläggande av studentexamen. En sådan examen eller utbildning är gymnasieutbildningens lärokurs eller en motsvarande utländsk utbildning; en yrkesinriktad grundexamen enligt lagen om yrkesutbildning (531/2017) eller en motsvarande tidigare examen; eller en annan yrkesexamen som omfattar minst två år och grundar sig på lärokursen för den grundläggande utbildningen eller motsvarande tidigare lärokurs eller motsvarande studier samt de tilläggsstudier som bestäms av Studentexamensnämnden (lagen om studentexamen 502/2019, 12 § och 5 §). Närmare information om rätten att delta finns i kapitel 1.3 i de allmänna föreskrifterna och anvisningarna. Studentexamen skall genomföras under högst tre på varandra följande examenstillfällen (lagen om studentexamen 502/2019, 13 § 1 mom.).

Examina som påbörjas våren 2022 eller senare omfattar minst fem prov i olika examensämnen. Examinanden ska avlägga fem prov till vilka hör provet i modersmål och litteratur samt enligt examinandens eget val minst tre prov ur följande grupper: provet i matematik, provet i det andra inhemska språket, provet i ett främmande språk och provet i realämnen. Minst ett av proven i examen ska vara ett prov med högre svårighetsgrad (lagen om studentexamen 502/2019, 10 § 3 mom.). I den kombination av fem prov som krävs av en examinand som avlägger studentexamen kan endast ingå ett prov i ett och samma läroämne. Utöver de fem prov som krävs kan examinanden dessutom avlägga ett eller flera andra prov (lagen om studentexamen 502/2019, 10 § 2 mom.).

Om examinanden har börjat avlägga examen hösten 2021 eller tidigare omfattar examen minst fyra prov, av vilka provet i modersmål och litteratur är obligatoriskt för alla. De tre andra obligatoriska proven i sin examen väljer examinanden ut bland följande fyra prov: provet i det andra inhemska språket, provet i ett främmande språk, provet i matematik och provet i realämnena. Utöver dessa prov kan examinanderna delta i ett eller flera extra prov (lagen om ändring av lagen om anordnande av studentexamen 715/2018, 1b § 2 mom.). Minst ett av de obligatoriska proven i examen skall vara ett krävande prov eller provet i modersmålet och litteratur när det avlagts som provet i det andra inhemska språket. I studentexamen får ingå endast ett prov i samma ämne (lagen om anordnande av studentexamen 672/2005, 6 §).

Fastställande av vitsord

Nämnden utarbetar studentexamens provuppgifter enligt lärokurserna i de obligatoriska och riksomfattande valfria studierna i läroämnet i fråga som ingår i lärokursen för gymnasieutbildning för unga (statsrådets förordning om

gymnasieutbildning 810/2018, statsrådets förordning om studentexamen 612/2019, 5 §). Från våren 2023 till våren 2025 utarbetas uppgifterna i proven i det andra inhemska språket och främmande språk så att grunderna för gymnasiets läroplaner för både 2015 och 2019 beaktas.

Proven omfattar uppgifter som överskrider läroämnesgränserna (förordningen om studentexamen 612/2019, 5 §). Från och med examen våren 2023 kan uppgifter som överskrider läroämnesgränserna grunda sig på den mångsidiga kompetens som beskrivs i grunderna för gymnasiets läroplan (2019). Delområdena i mångsidig kompetens beaktas på ett sätt som lämpar sig för läroämnet. I svaren förutsätts examinanden inte ha detaljerade kunskaper eller färdigheter i ett annat läroämne, utan examinanden svarar i regel på uppgifterna utifrån det givna materialet.

Vitsorden i studentexamensproven bildas genom en kriteriebaserad bedömning av provsvaren och fastställande av relativa vitsord. Studentprovssvaren bedöms generellt i två steg (lagen om studentexamen 502/2019, 18 §). I båda faserna tillämpas kriteriebaserad bedömning, dvs. poäng ges för provsvar i enlighet med gemensamma kriterier. I vissa prov finns det uppgifter som bedöms automatiskt (flervalsuppgifter) eller centraliserat utifrån nämndens kriterier och statistisk analys.

I den första fasen av kriteriebaserad bedömning bedöms provsvaren preliminärt av läroinrättningens egna lärare. I bedömningen använder lärarna studentexamensnämndens föreskrifter och de preliminära provspecifika beskrivningarna av goda svar som publicerats på nämndens webbplats och som ämnessektionerna har utarbetat i god tid före provdagen, då de inte har haft examinanders provprestationer till sitt förfogande.

Studentexamensnämnden bedömer slutligt alla provprestationer. Censorerna poängsätter proven enligt nämndens kriterier och kriterierna som bestämts under ämnessektionens censormöte. Studentexamensnämnden publicerar de slutgiltiga beskrivningarna av goda svar på sin webbplats efter den slutliga bedömningen. I dessa framkommer linjedragningarna gällande den slutliga bedömningen som gjorts på censormötet. Informationen om hur bedömningskriterierna har tillämpats på examinandens provprestation består av de poäng som examinanden fått för sin provprestation, de slutliga beskrivningarna av goda svar och de bestämmelser om bedömning som nämnden har gett i sina föreskrifter och anvisningar.

När Studentexamensnämndens plenum har fastställt vitsordsgränserna, justeras enskilda examinanders poäng och vitsord, till exempel på grund av störningar som skett under proven eller sjukdom. Sjukdom eller funktionsnedsättning, särskilda läs- eller skrivsvårigheter eller en särskilt svår livssituation kan beaktas i bedömningen om examinanden får ett underkänt vitsord i provet. Poängtalet höjs enligt kapitel 6 i föreskrifterna och anvisningarna om nämndens beaktande av skäl som försämrar provprestationen i studentexamen. Därefter offentliggörs studentexamens resultat till gymnasierna, som kontrollerar resultaten. Om något provresultat som nämnden meddelat verkar vara inkorrekt kan rektorn eller vederbörande ämnesläraren be nämnden att klargöra situationen. I samband med att resultaten publiceras ger nämnden också ut de bedömda provprestationerna till examinanderna, vårdnadshavarna till examinander under 18 år och lärarna som deltagit i bedömningen.

Examinandens provprestationer är sekretessbelagda myndighetshandlingar (lagen

om offentlighet i myndigheternas verksamhet 621/1999, 24 § 1 mom. 30 punkten). Provpresentationerna skall behandlas i gymnasiet så att de inte på något sätt kan skadas eller komma i händerna på någon annan än läraren och rektorn.

Om examinanden eller vårdnadshavaren till en examinand under 18 år anser att bedömningen gjorts bristfälligt, kan hen begära omprövning hos nämnden. Ansökan är avgiftsbelagd. Om vitsordet ändras som ett resultat av omprövningsförfarandet, ersätts det returnerade studentexamensbetyget eller annat betyg med ett nytt och ansökningsavgiften returneras. Avgiften återbetalas också om poängantalet ändras.

Relativ bestämning av vitsord och MST-metoden

Nämnden bestämmer poänggränserna för vitsorden för varje examenstillfälle efter att bedömningsarbetet är färdigt. Poänggränserna för vitsorden bestäms enligt de poäng som de egentliga examinanderna erhållit.

Egentliga examinander är de examinander som deltar i provet för första gången och som avlägger studentexamen utifrån gymnasiets lärokurs. Därmed inverkar till exempel inte antalet examinander som tar om provet eller de poäng de erhåller på poänggränserna för vitsorden. Nämndens utskott bestämmer poänggränserna för vitsorden utifrån de beräkningar som aktuarien utfört. De slutgiltiga vitsordsgränserna fastställs av Studentexamensnämndens plenum.

Vid bestämningen av vitsordsgränser används medeltal av standardiserade totalpoäng (MST) -metoden i de ämnen där poängfördelningen passar för ändamålet. I prov där deltagarantalet är litet eller fördelningen är mycket snedvriden används kriteriebaserad bestämning av vitsord. Även i dessa fall kan statistiska granskningar användas som stöd vid fastställandet av poänggränserna, men de grundar sig inte direkt på dem. [Läs mer om hur vitsorden bestäms och om MST-metoden på nämndens webbplats.](#)

Bilagor

Föreskrifter för proven i det andra inhemska språket och i främmande språk:
<https://www.ylioppilastutkinto.fi/sv/verkstallandet-av-examen/foreskrifter-och-anvisningar/provspezifika-foreskrifter-och-anvisningar-3>

Studentexamensnämndens allmänna föreskrifter och anvisningar:
<https://www.ylioppilastutkinto.fi/sv/verkstallandet-av-examen/foreskrifter-och-anvisningar/allmanna-foreskrifter-och-anvisningar>

Grunderna för gymnasiets läroplan: <https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/grunderna-gymnasiets-laroplan>

Om gymnasieutbildningen i allmänhet på engelska på Utbildningsstyrelsens webbplats:
<https://www.oph.fi/en/education-and-qualifications/what-general-upper-secondary-education>

Grunderna för gymnasiets läroplan 2019 för gymnasieutbildningen för unga på engelska:
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/LOPS2019%20English%20translation%202024%20final_0.pdf